

WERKEN AAN DE
TOEKOMST VAN

VEENHUIZEN

VEENHUIZEN BOEIT EN BINDT

Ecotherm
Ecotherm
Ecotherm
Ecotherm
Ecotherm

Een duurzame ontwikkeling van Veenhuizen met behoud en groei van werkgelegenheid, vitalisering van het woon-, werk- en leefklimaat en ruimte voor toerisme en recreatie waarbij cultureel erfgoed en natuur centraal staan. Dat is de ambitie voor de toekomst van Veenhuizen.

HET VERLEDEN ALS INSPIRATIEBRON

De toekomst van Veenhuizen kan niet los worden gezien van het verleden. De rijke sociale cultuurhistorie biedt inspiratie en aanknopingspunten voor de toekomst. Het was de visionaire generaal Johannes van den Bosch die in de 19^e eeuw toenmalige maatschappelijke problemen aanpakte met voor die tijd vernieuwende sociaal-economische concepten. Hij nam het initiatief voor de oprichting van de Maatschappij van Weldadigheid. Mensen uit de lagere klassen, waaronder zwerfers en landlopers, kregen in de koloniën Veenhuizen en Frederiksoord/Wilhelminaoord arbeid, onderhoud en onderwijs aangeboden. Aanvankelijk vrijwillig en vanuit een idealistisch maatschappijbeeld, later gedwongen en met harde hand. Voor die koloniën werd 'woeste' grond ontgonnen en zo ingericht en bebouwd (de 'gestichten' in carrévorm) dat ook in ruimtelijk opzicht de opvoedende en corrigerende gemeenschap tot uitdrukking kwam. Een mooi voorbeeld van gebiedsontwikkeling, maar dan wel bijna twee eeuwen geleden!

HET HEDEN ALS BASIS

Wie nu door Veenhuizen loopt ziet wat er de afgelopen tien jaar met intensieve samenwerking, grote betrokkenheid en enthousiasme is gerealiseerd. Een groot deel van de monumenten is gerenoveerd en geschikt gemaakt voor een andere functie en de infrastructuur en het landschap zijn verbeterd. Nieuwe ondernemers hebben zich in Veenhuizen gevestigd: de sfeer, rust, omgeving en geschiedenis zijn voor velen een ware inspiratiebron. Het oude Hospitaalcomplex biedt nu onderdak aan het hotel-restaurant Bitter & Zoet, een zorgacademie met wellness-faciliteiten en een rugkliniek. Het Verenigingsgebouw kreeg een horeca- en vergaderfunctie en in het Ambachtscluster zit het Nederlands museum voor glaskunst en glastechniek. In het Maallustcomplex zijn sinds kort een bierbrouwerij, kaasmakerij, winkel en een bedrijf met outdooractiviteiten gevestigd.

Enkele erfgoedlogies en bed&breakfasts bieden naast het hotel goede verblijfsmogelijkheden. Ook de bewoners koesteren de rust en ruimte en zijn sterk betrokken bij 'hun' dorp, maar realiseren zich dat er zonder ontwikkeling geen toekomst is. Werk is belangrijk en hoewel de nieuwe bedrijvigheid een kleine 100 arbeidsplaatsen heeft opgeleverd, komt de werkgelegenheid voor een groot deel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (ca. 400 arbeidsplaatsen). Zowel vanuit de historie als het heden vormen de gevangenissen nog steeds 'het hart' van Veenhuizen. Niet voor niets is hier het Nationaal Gevangenis­museum gevestigd dat ruim 100.000 bezoekers per jaar trekt.

Met behoud van bestaande waarden en lerend van het verleden heeft Veenhuizen veel potentie voor nieuwe vormen van bedrijvigheid

SOCIALE CULTUURHISTORIE ALS VERBINDENDE SCHAKEL

Veenhuizen is een uniek erfgoed en er is de ambitie om Veenhuizen samen met Frederiksoord/ Wilhelminaoord op de Werelderfgoedlijst van UNESCO te plaatsen. In november 2010 heeft de Commissie Herziening Voorlopige Lijst Werelderfgoed vastgesteld dat de Maatschappij van Weldadigheid van uitzonderlijke en universele waarde is. De commissie heeft een positief advies uitgebracht over de plaatsing van Veenhuizen op de nieuwe voorlopige lijst in Nederland. Het advies van de commissie bevestigt de unieke waarde van Veenhuizen, is een volgende stap in de richting van de werelderfgoedstatus en is een steun in de rug voor behoud en verdere ontwikkeling.

Dat Veenhuizen een 'levend' erfgoed is hebben de ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar laten zien. Waarden en kwaliteiten als humaniteit, verdraagzaamheid, zorg en vlijt, lering door voorbeeld, helpt elkander, opvoeding en ontwikkeling zijn vertaald naar nieuwe vormen van bedrijvigheid. Veenhuizen weet de kracht en kwaliteiten van het verleden te benutten voor nieuwe kansen. Ook richting toekomst kan de sociale cultuurhistorie een sterke verbindende schakel zijn.

ONTWIKKELINGSKAART

Legenda

- Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen (zoek) locatie nieuwbouwmogelijkheden
- Ruimte voor bebossing en landgoed-ontwikkeling
- Ruimtelijk-functionele koppeling toeristische en culturele clusters
- Versterking landschappelijke en cultuurhistorische structuren
- Uitbreidingsmogelijkheden richting werklocatie Justitie
- Werkgebied Veenhuizen
- Deelgebiedsgrens
- Landbouw
- Bos en natuurterrein
- Wonen, maatschappelijke voorziening
- Toerisme/cultuur
- Zorgmedisch
- Werklocatie Justitie (o.a. 3P's)
- Werklocatie defensie

Topografie

- Hoofdweg
- Regionale weg
- Lokale weg
- Straatoverige weg
- Bebouwing
- Kas/kwekerij
- Bos
- Heide
- Bouwland
- Graalnd
- Waterloop breder dan 6m
- Waterloop 3-6m breed
- Waterloop smaller dan 3m

KANSRIJKE SECTOREN

Met oog voor het verleden en op basis van het heden op weg naar de toekomst. Dat is de uitdaging waar Veenhuizen voor staat. Kansrijke sectoren zijn justitie, zorg en sectoren met (ambachtelijk) productiewerk, zo bleek uit de economische verkenningen. Behoud van de gevangnissen is cruciaal. Jarenlange ervaring met en faciliteiten voor verschillende doelgroepen zijn in ruime mate aanwezig. Dit maakt Veenhuizen geschikt voor (pilots met) nieuwe vormen van detentie en opvang. Het arbeidsbedrijf van de penitentiaire inrichtingen leent zich goed voor uitbreiding naar andere groepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld naar groepen uit uitkeringssituaties die naar werk begeleid moeten worden of die werkrimte moeten krijgen. Voor een deel gaat het immers om min of meer dezelfde doelgroep (laag opgeleide mensen uit lagere sociale milieus). Maar ook combinaties met andere sectoren, bijvoorbeeld met de (geestelijke) gezondheidszorg, zijn kansrijk.

Ook liggen er kansen voor de zorgsector. Door de vergrijzing zal de vraag naar andere woon- en zorgvoorzieningen toenemen, maar ook de vraag naar 'beschutte' woonvormen voor bijvoorbeeld dementerende ouderen. Veenhuizen leent zich ook uitstekend voor woon-werkvoorzieningen voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke handicap. 'Luxe' zorgconcepten voor mensen die in alle rust en privacy een specifieke behandeling willen ondergaan zijn ook goed denkbaar. Interessant in dit verband zijn de mogelijkheden voor publiek-private samenwerking tussen bijvoorbeeld overheden, woningbouwcorporaties, uitvoerings-organisaties en zorgondernemers.

Sectoren met productie- en/of ambachtelijk werk zijn goed op hun plaats in Veenhuizen. Dit soort arbeid sluit aan bij de idealen van de Maatschappij van Weldadigheid en bij het beschikbare arbeidspotentieel. De kleinschalige ambachtelijke bedrijven, de land- en tuinbouwsector in Veenhuizen en het arbeidsbedrijf van de penitentiaire inrichtingen dienen als voorbeeld en lenen zich uitstekend voor uitbreiding.

De sector toerisme en recreatie heeft zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld en heeft potentie om verder te groeien. Ingezet wordt op het ontwikkelen van een aanbod dat past bij de kwaliteiten van Veenhuizen op het gebied van cultuur(historie) en natuur. Regionale samenwerking, ook buiten de provinciegrens, is noodzakelijk om tot een goed aanbod en aantrekkelijke en interessante arrangementen voor verschillende doelgroepen te komen.

Landbouwbedrijf Staat

Werklocatie Norderhaven,
wassersij

Operatie in de rugkliniek

Investeren in renovatie

De innovatieve sociaal-economische concepten en gebieds-ontwikkeling uit het verleden bieden inspiratie en aanknopingspunten voor de toekomst

FOCUS OP BEDRIJFVIGHEID EN CULTUUR-HISTORIE

Niets lijkt de toekomst van Veenhuizen in de weg te staan. Maar die toekomst is niet zonder risico's en onzekerheden. Op een aantal terreinen is veel in beweging en de uitkomst is nog niet duidelijk. Investerings zijn nodig voor herbesteding en renovatie van gebouwen en voor de verdere ontwikkeling van het gebied. In de 19^e eeuw stond Veenhuizen symbool voor vernieuwende concepten. Voor die uitdaging staat Veenhuizen nu, twee eeuwen later, weer. Focus en inventiviteit zijn nodig, waarbij de inzet en creativiteit van en samenwerking met verschillende partijen noodzakelijk is.

Het borgen van bestaande en het realiseren van nieuwe werkgelegenheid en bedrijvigheid is de belangrijkste opgave voor de toekomst. Speerpunt is behoud en waar mogelijk uitbouw van de werkgelegenheid bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie. In de zorgsector en in sectoren met (ambachtelijk) productiewerk liggen kansen voor nieuwe bedrijvigheid die aansluiten bij de kwaliteiten van Veenhuizen en die tegelijk een antwoord kunnen zijn

Ruimte voor inspirerende nieuwbouw

Benutten van nieuwe kansen

Doorkijkjes naar het Fochteloërveen

op hedendaagse en toekomstige maatschappelijke vraagstukken. Ingezet wordt op het verder versterken van de sector recreatie en toerisme met als belangrijkste dragers cultuur(historie) en natuur. Initiatieven voor nieuwe bedrijvigheid op het gebied van onderwijs, duurzame landbouw, duurzaam landschapsbeheer en woon-werk combinaties worden ondersteund.

Het cultuurhistorische fundament is essentieel voor de verdere ontwikkeling van Veenhuizen en zorgt ervoor dat het dorp aantrekkelijk is voor ondernemers, bewoners en recreanten. De ambitie voor een plaats op de Werelderfgoedlijst van de Unesco speelt daarbij een belangrijke rol. Het behoud van de historische eenheid en structuur, inclusief de bebouwing is een belangrijke randvoorwaarde.

Doelen voor Veenhuizen

- Handhaven bestaande werkgelegenheid en ontwikkelen nieuwe werkgelegenheid
- Aantrekken passende bedrijvigheid en ontwikkelen nieuwe locaties
- Renoveren 'historische' gebouwen en invullen met passende nieuwe bedrijvigheid
- Ontwikkelen aantrekkelijk aanbod van cultuur, recreatie en natuur (UNESCO-waardig)
- Behouden structuur en karakter Veenhuizen

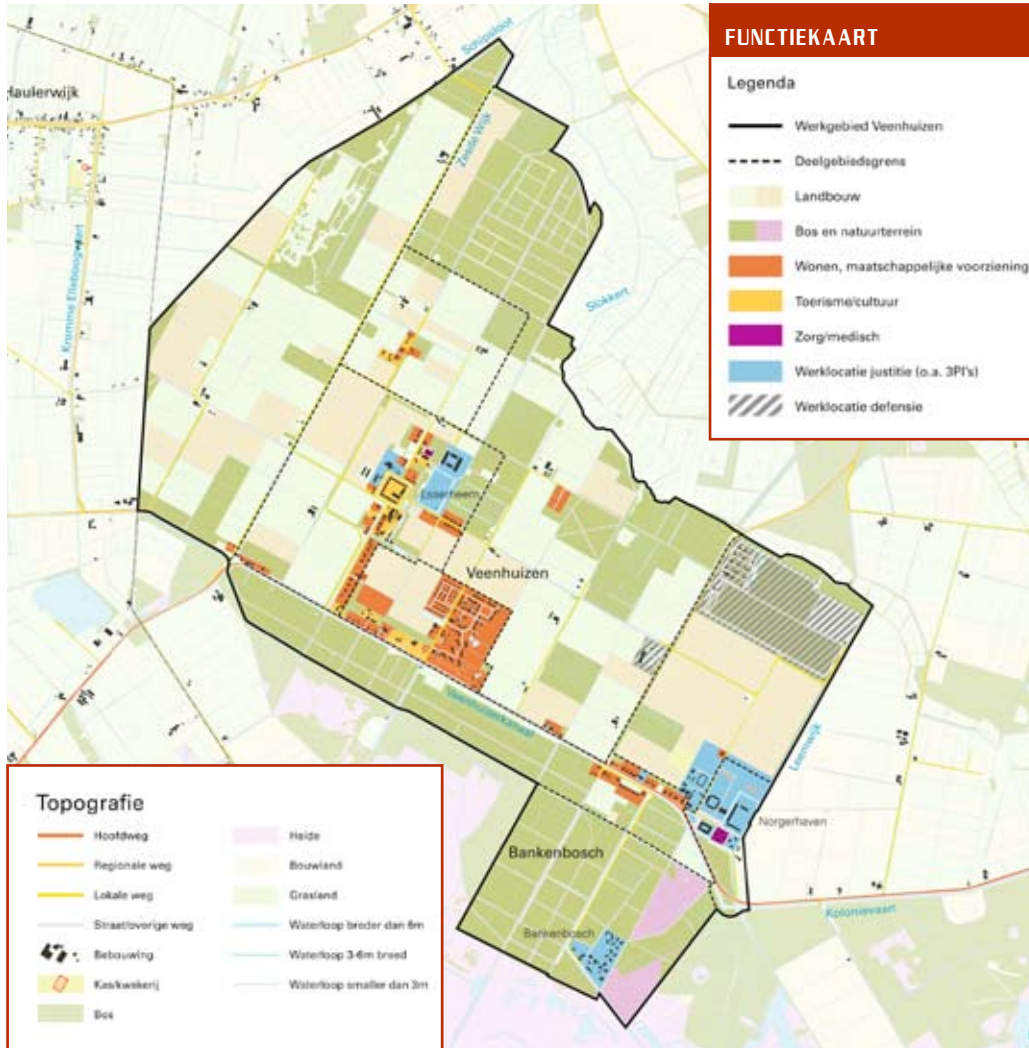
Samenwerken, het benutten en integreren van de cultuurhistorische kracht, economische kansen en ruimtelijke mogelijkheden moeten ervoor zorgen dat Veenhuizen zijn ambitie voor de toekomst kan waarmaken.

Seizoensmarkt in Veenhuizen

KAARTEN TOEKOMST VEENHUIZEN

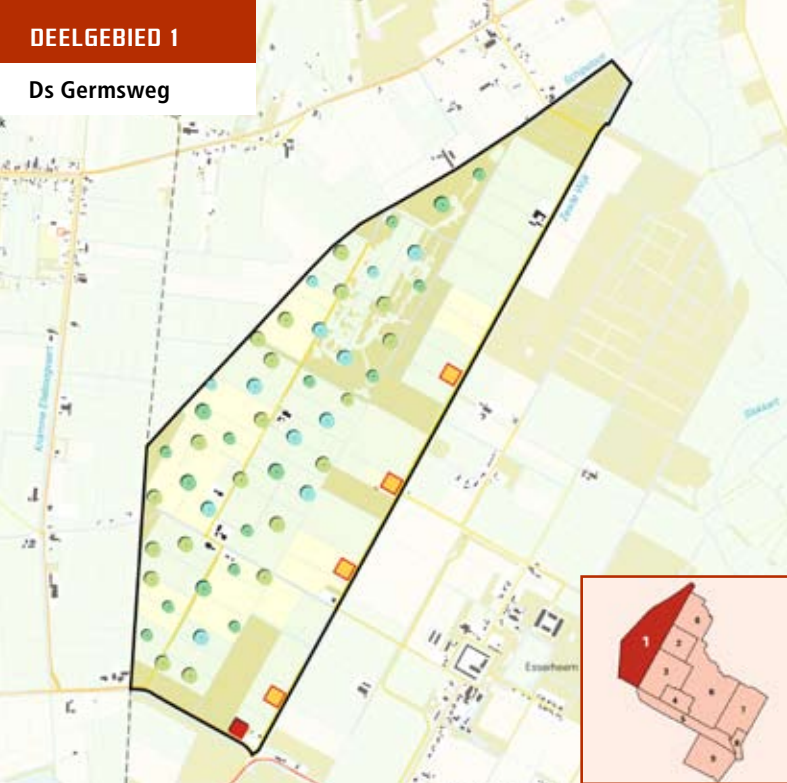
Ruimtelijke kwaliteiten en mogelijkheden

Er liggen goede kansen voor nieuwe, innovatieve en sectoroverstijgende bedrijvigheid in Veenhuizen. Ook ruimtelijk gezien. In negen deelgebieden is in kaart gebracht welk soort ontwikkeling mogelijk is, waar uitgebreid en gebouwd kan worden, waar herbestemming/renovatie nodig is en waar verbindingen tussen deelgebieden gelegd kunnen worden.

DEELGEBIED 1

Ds Germweg

DEELGEBIED 2

Derde Gesticht

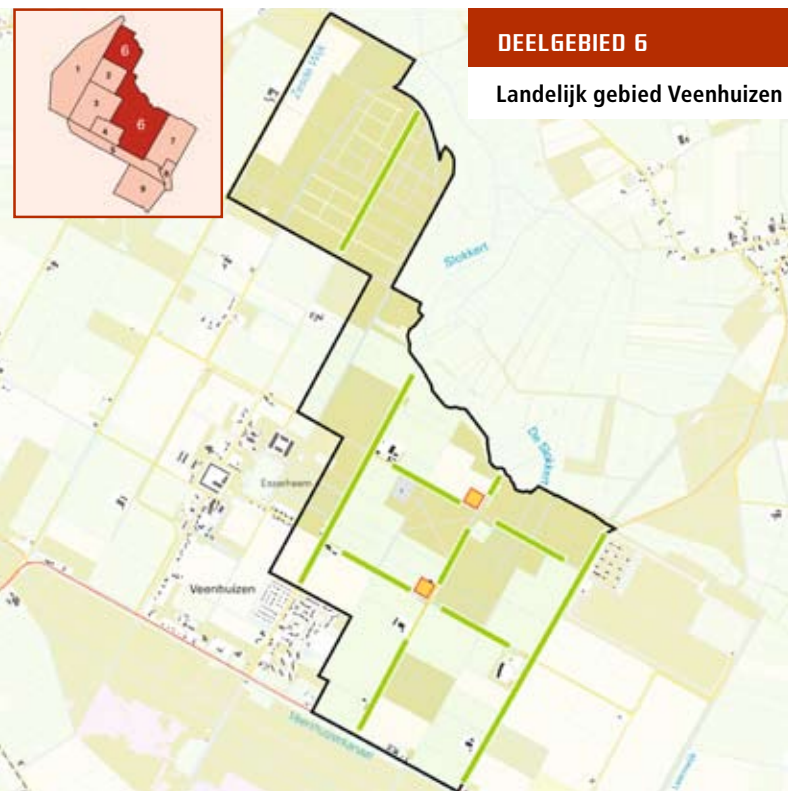
Legenda

- Ruimte voor bebossing en landgoedontwikkeling
- (zoek) Locatie nieuwbouwmogelijkheden
- Heroverweging bestaande bouwmogelijkheid
- Openstaande renovaties/ herbestemmingslocaties
- Ruimtelijk-functionele koppeling toeristisch en culturele clusters
- Versterken landschappelijke en cultuurhistorische structuren
- Uitbreidingsmogelijkheden/ - richting werklocatie Justitie

DEELGEBIED 3

Tweede Gesticht

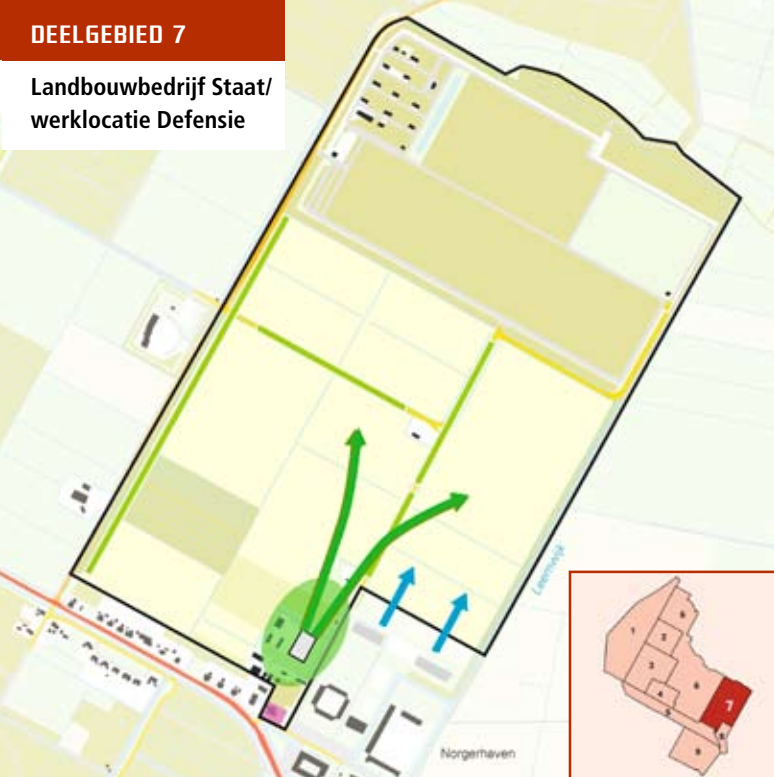

DEELGEBIED 4**Hoofdweg/Kerklaan****DEELGEBIED 5****Kolonievaart****DEELGEBIED 6****Landelijk gebied Veenhuizen****Legenda**

- Herontwikkeling centrumgebied Kerklaan
- Openstaande renovaties/ herbestemmingslocaties
- Ruimtelijk-functionele koppeling toeristisch en culturele clusters
- Versterken ruimtelijk-functionele samenhang
- Heroverweging bestaande bouwmogelijkheid
- (zoek) locatie nieuwbouwmogelijkheden
- Versterken landschappelijke en cultuurhistorische structuren

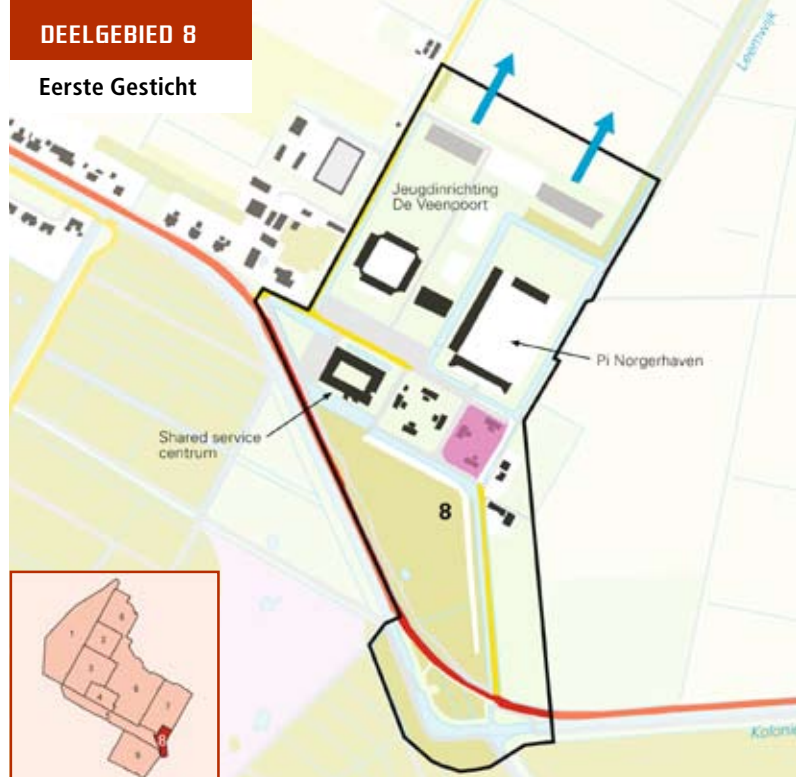
DEELGEBIED 7

Landbouwbedrijf Staat/
werklocatie Defensie

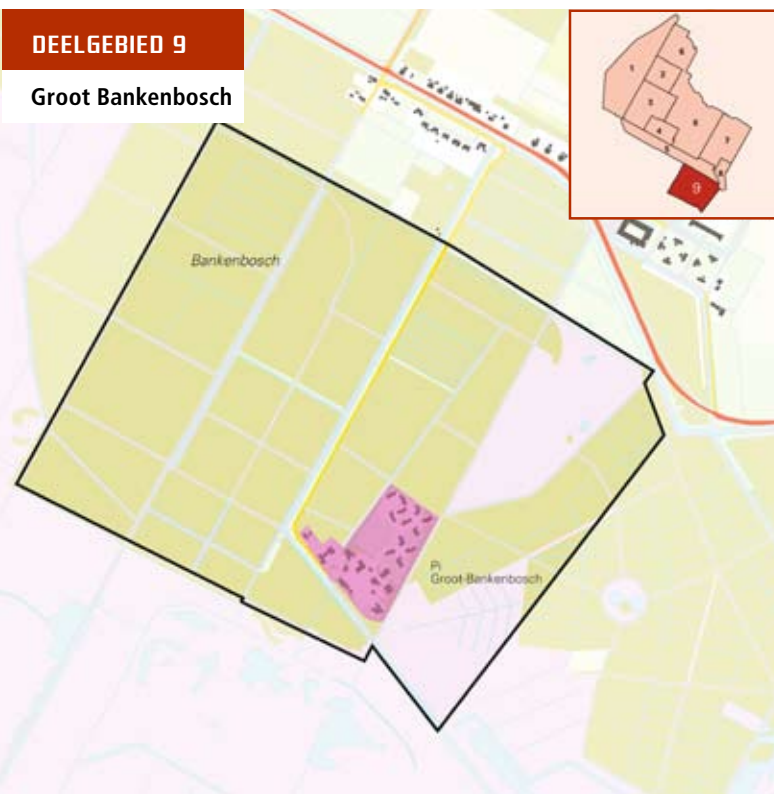
DEELGEBIED 8

Eerste Gesticht

DEELGEBIED 9

Groot Bankenbosch

Legenda

Verkennen alternatief eigendom/
gebruik landbouwbedrijf staat

Uitbreidingsmogelijkheden/
- richting werklocatie Justitie

versterken landschappelijke en
cultuurhistorische structuren

Herbestemming voormalig
gevangenis museum
(Deelgebied 7)

Openstaande renovaties/
herbestemmingslocaties
(Deelgebied 8)

Herbestemming Groot-
Bankenbosch (Deelgebied 9)

www.toekomst-veenhuizen.nl

Uitgave: Ontwikkelingsbureau Veenhuizen.
Kaarten: Sectie GIS/Cartografie, provincie Drenthe
Veenhuizen, april 2011

De toekomstvisie 'Werken aan Veenhuizen' is gebaseerd op (economische) verkenningen, studies, bijeenkomsten met experts en gesprekken met betrokkenen. De visie is ontwikkeld door het Ontwikkelingsbureau Veenhuizen (OBV) in opdracht van de bestuurscommissie Veenhuizen. Daarin zijn het Rijk, de provincie Drenthe en de gemeente Noordenveld vertegenwoordigd.

Uitgangspunten bij het opstellen van de visie zijn:

- De visie moet aansluiten bij de waarden en kernkwaliteiten van het gebied.
- De visie moet voortbouwen op hetgeen is ontwikkeld en gerealiseerd.
- De visie moet cultuurhistorische, economische en ruimtelijke perspectieven verbinden.
- De visie moet inspireren tot vernieuwing en publiek-private samenwerking stimuleren.
- De visie moet in lijn zijn met ontwikkelingen in Noord-Nederland en tegelijk ook onderscheidend zijn.

Uitvoeringsplan

De visie 'Werken aan Veenhuizen' wordt uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Informatie over de verdere ontwikkeling en concrete projecten vindt u op www.toekomst-veenhuizen.nl.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Wim de Bruijn, projectmanager OBV
Carla Nota, secretariaat OBV

Telefoon: 0592 388 999
info@toekomst-veenhuizen.nl

Uitgave: Ontwikkelingsbureau Veenhuizen,
Kaarten: Sectie GIS/Cartografie, provincie Drenthe
Vormgeving: Studio Hooghalen, Helga Wening van Raan
Veenhuizen, april 2011

In de toekomstvisie 'Werken aan Veenhuizen' zijn ruimtelijke en economische perspectieven

verbonden met de cultuurhistorische betekenis en kracht van Veenhuizen. De visie geeft de richting en mogelijkheden waarin Veenhuizen zich kan ontwikkelen en biedt inspiratie en steun aan partijen die willen investeren in die verdere ontwikkeling. U kunt deze nota opvragen via info@toekomst-veenhuizen.nl